

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 43 (410)

Fredagen den 25 oktober 1895.

8:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5.— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5.— Iduns Modet., månadsuppl. » 3.— Barngarderoben..... » 3.—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffast säkrast kl. 2-3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	--	--	---	--	--

Vilhelmina af Tibell.

En solig septemberdag under innevarande höst stod general af Tibells familjegraf på Adolf Fredriks kyrkogård i hufvudstaden öppen för att emottaga en ättling af den berömda hjälten i Napoleon I:stes armé, nämligen hans äldsta dotter, fröken Vilhelmina af Tibell, som vid 80 års ålder samlats till sina fäder. En liten flock af vänner till henne och den en gång så blomstrande familjen strödde höstens sista rosor på kullen, i tacksam hägkomst af en nu afslutad, gagnande lifsgärning. Hennes lefnadssaga, huru enkel i sig själf, torde icke sakna sitt intresse äfven för en vidsträcktare krets.

Vilhelmina af Tibell, dotter af presidenten i krigskollegium, general af Tibell och hans maka i första giftet, Caroline Marianne de Ferrand, var född på Rönninge egendom i Salems församling den 23 juni 1814.

Då Idun för något år sedan meddelade porträtt och lefnadsteckning af hennes yngre syster, författarinnan Charlotte af Tibell,* förekom däri ock åtskilligt om *fadern*, en gunstling så väl hos Frankrikes förste kejsare, som hos Sveriges hjältekonung, Karl XIV Johan. Vi vilja därför icke här ingå på de närmare detaljerna af hans skiftesrika lif, utan i stället dröja några ögonblick vid minnet af hans första maka, *modern* till Vilhelmina.

Hennes vagga stod i det natursköna Elsas, där hon upp växte i sorglös ro på ett större gods, tillhörigt hennes föräldrar, och föga anande de stormar, som i en senare tid skulle sköfla

hennes lycka. Fadern, en af de rikaste jorddrottare i Elsass, var öfverste i franska hären, hans tvänne söner voro också officerare samt anställda vid Ludvig den XVI hof. Då ryktet om revolutionens våldsdåd nådde det lyckliga hemmet i Elsass, begaf sig fadern — modern var redan död — åtföljd af sin då 16-åriga dotter, båda förklädda till bondfolk och med penningarne insydda i lifbältena, till

Paris för att söka reda på sönerna; dessa funno de dock aldrig. De hade båda offrat lifvet för sin konung vid försvaret af Tuillerierna, då pöbeln den 10 juni 1792 inträngde dit. Tillståndet i den franska hufvudstaden var vid denna tid det bedröfligaste man kan tänka sig; strömmar af blod hade redan börjat flyta och Marianne de Ferrand kunde aldrig utan rysning tala om de gräsligheter, hvartill hon varit vittne. Fadern öfverlefde ej länge allt detta, och efter hans död upptogs den unga flickan i en frammande familj. Faderns gods konfiskerades och hon återsåg aldrig hemmet i Elsass. Emellertid sammanträffade hon efter några år med den unge ståtliga svensken Tibell, som med utmärkelse deltagit i Napoleons segrar på Lombardiets slagfält och därunder i mången blodig drabbning vunnit hjälteära. Den sköna, intelligenta fransyskan gjorde på honom det lifligaste intryck, och inom kort voro de förlovade samt firade hösten 1799 sitt bröllop i Italien. Fröken Vilhelmina af Tibell skriver härom i sina anteckningar:

»Då min mor efter många händelserika dagar blef gift med min far, tycktes allt lofva godt och

* Idun n:o 22 för 1894.

Träget arbete och sist en trogen bön
Göra dagen glad och göra kväll'n så skön.

J. Nybom.

en af hennes fars vänner, general Brossier, ytt-
rade förhoppningsfullt till henne: »Ser ni, min
fru, efter oväder låter Gud åter solen skina.»
Hon fick dock icke glädja sig åt ett stilla hem-
lif, ty undkommen revolutionens fador, fick hon
nu på nära håll se krigets ohyggligheter. Napo-
leon tillät nämligen, att de af hans officerare som
önskade det, finge medföra sina hustrur, hvilka
då fingo uppehålla sig helt nära slagfälten. På
grund af denna tillåtelse åtföljdes Tibell af sin
unga maka. Då kanonernas dån började höras
på afstånd, samlade sig kvinnorna för att med
bäfvande hjärtan anropa Gud för sina älskades
lif. Vid ett af dessa tillfällen begärde min mor
af den utställda förposten att få intränga några
steg öfver skyttelinien, men fick till svar att så-
dant vore strängt förbudet och dessutom myc-
ket farligt. Hon tryckte ett guldmynt i handen
på soldaten och penningen hade äfven här sin
vanliga verkan att öppna väg. Hon hann dock
ej långt, förrän hon hörde ett egendomligt ljud
öfver sitt hufvud och en kula slog ned i när-
heten af henne. Hon drog sig genast tillbaka,
men skyndade i stället framåt den väg, hvarpå
man väntade att de sårade skulle föras tillbaka
till lägret. Det dröjde länge, innan hon mötte
någon. Slutligen kom en ambulansvagn. Min
mor frågade, om Tibell fanns där. »Nej,» ljöd
svaret. Lagnad fortsatte hon sin gång, uppre-
pande till hvarje ny vagn som hon mötte samma
oroliga fråga. Hon ämnade just begifva sig på
hemväg, då ännu en vagn kom rullande. På sin
fråga fick hon denna gång ett kort »ja» till svar.
Bäfvande skyndade hon nu till lägret och min
far omtalade mången gång för oss barn, den
ömhät, hvarmed hon värdade honom.»

Efter ännu ett par år i fransk krigstjänst
återkallades Tibell af Gustaf IV Adolf till
fäderneslandet och det gällde nu för hans unga
maka att för alltid taga afsked af Frankrike
och följa sin man till den kalla nord. Den-
na kunde väl aldrig ersätta henne det land
hon lämnat, dock fann hon sig väl äfven i de
nya förhållandena. »Gud finnes öfverallt,»
tänkte hon, »och böcker finnas i alla Europas
länder.» Böcker utgjorde nämligen ett lifs-
behov för henne. Men det var ej den lättare
skönlitteraturen, som upptog hennes lediga stun-
der och sömnlösa nätter, utan olika länders
store författare på skilda områden. Lifvets
allvar hade utvecklade hennes smak och om-
döme och verkat hos henne en mognad, sådan
man sällan finner hos kvinnor i allmänhet.
Hon hade rest i många af Europas länder,
sett mycket af världen och genom sina solida
kunskaper och sitt goda hufvud dragit nytta
af hvad hon hört och sett.

Vi fortsätta utdragen ur dotterns anteck-
ningar:

»Första tiden i Sverige förgick i lugn och still-
het, men småningom visade det sig, att min far
hade flere afundsmän och förföljare, hvilka till-
ställde mångfaldiga politiska trakasserier för ho-
nom. Min mor, som uppriktigt älskade honom,
led äfven mycket här af och uppbjöd all sin för-
måga att skingra hans bekymmer, då han föll i
onåd på högsta ort och föriorade sina ämbeten
i statens tjänst, ehuru han visste sig hafva ve-
lat våga lif och blod för sitt fädernesland och
sin konung. Min mor älskade landtilifvet och
föreslog min far att flytta från hufvudstaden.
De köpte Rönninge gård och med glädje steg
hon öfver tröskeln till den sekelgamla byggnin-
gen, icke anande att där väntade henne den här-
daste af alla profningar. Den onåd, hvari min
far fallit vid hofvet, jämte ekonomiska bekym-
mer bidrog troligen att småningom draga hans
kärlek från hemmet och familjen, tills det slut-
ligen gick därhän att han följde Napoleons ex-
empel och sökte skilsmässa från sin trogna maka,
som var honom af själ och hjärta tillgifven.
Mina föräldrar blefvo lagligt skilda 1816, och

1819 ingick min far nytt äktenskap. Min mor
bodde sedan alltjämt på landet, dels på Uttringe,
dels på Rönninge.

Där arbetade hon träget med sitt jordbruk och
sitt hushåll, ehuru hon i början hade svårt att
göra sig förstörd af landtfolket genom sin bris-
tande vana vid svenska språket. Denna svår-
ighet öfvervann hon dock snart, då hon ej hade
någon, med hvilken hon kunde tala sitt moders-
mål, och ehuru påkostande detta i ett afseende
var för henne, var det i ett annat så mycket
nyttigare. Gud välsignade min mors arbete och
möder, så att egendomen under hennes värd
mycket förbättrades, hennes ensamma lif för-
ljufvades och genom tvänne barns innerliga kär-
lek och tillgifvenhet.»

Vi hafva kanhända ägnat allt för stort ut-
rymme åt *moderns* historia då ju närmaste
föremålet för denna uppsats är *dottern*, men
för att förstå denna senare dess bättre, torde
den förras bild behöfva framhållas. Den lilla
Vilhelmina fäste sig tidigt med den ömmaste
hängifvenhet vid sin mor, för hvilken hon på
ett alldeles särskildt sätt blef en liten trösta-
rinna i sorgen och ensamheten. Sina barnår
tillbragte hon i det landliga hemmet under
ledning af modern och enskilda lärarinnor.
Moderns smak för läsning fortplantade sig ti-
digt på dottern, hvilken redan som helt liten
gärna sysslade med böcker. Såsom äldre åt-
njöt hon äfven undervisning af skickliga lära-
re i hufvudstaden samt tillbragte såsom upp-
vuxen en vinter i ett finare stockholms-
hem, för att såsom det hette, »föras ut i
världen». Lifvet i stora världen behagade
dock föga den mera allvarligt anlagda landt-
flickan, van som hon var vid arbete och för-
sakelse. Med glädje lämnade hon ock stor-
stadens nöjen för att vid moderns sida fort-
sätta det stråfsamma lifvet på Rönninge. Med
flit och ihärdighet ägnade sig nu båda åt går-
dens förbättring, medan den i öfverflöd upp-
födda slottsfröken från Elsass, som sedermera
genom sin skönhet lyst i den franska hufvud-
stadens förnämsta kretsar, numera själf följde
arbetet på åker och äng och tillsåg att allt
gick såsom det borde. Uppfostrad i en så-
dan skola lärde sig och dottern att högt skatta
det produktiva arbetet, under det böckerna för
båda medförde den välbehöfliga vederkvickel-
sen. Det stilla, indragna lifvet fortgick så-
lunda under några år, tills plötsligt en våld-
sam feber utbröt i hemmet och skördade först
ende sonen, den unge löjtnanten vid lifgardet,
Napoleon af Tibell, och några dagar senare
äfven hans moder, den verksamma hnsfrun på
gården, våren 1842.

Den efterlevande dottern stod där ensam
med sin sorg. Fadern hade dött tio år förut
och halfsystem, den enda närmare släkting hon
hade, vistades alltjämt hos *sin* moder. Men
Vilhelmina Tibell hade icke förgäfvets lärt att
på nära håll känna arbetets välsignelse och
hvilken hjälp mot sorg och misströstan som
ligger däri. I stället för att öfverlämna sig
åt dystra grubberier, tog hon med kraft och
beslutsamhet upp det af modern påbegynta
verket. Egendomen, som nu genom arf till-
fallit henne, var ännu behäftad med icke obe-
tydlig skuld, liksom jordbruket behöfde höjas
och förbättras. Och detta gaf den unga kvin-
nan mycket att tänka på. Hennes mål blef
att sätta gården i godt skick samt att förbättra
ställningen för dess underhafvande. Och här på

arbetade hon outtröttligt år från år. Byggnad-
erna reparerades eller ombyggdes, träd plan-
terades, diken gräfdes, vägar anlades och nya
falt uppodlades. Äfven betydliga sjösänkningar
företogs till jordens förbättrande.

Järnvägen mellan Stockholm och Södertelge
går nu tätt förbi Rönninge, med station helt
nära intill gården. Medan denna väg först
utstakades och sedan byggdes, var det lif vid
den gamla herrgården. I fröken Tibells an-
teckningar heter det: »Här samlades så väl
hederligt folk som frigifna förbrytare, unga
män och arbetslösa gubbar, snyggt klädda per-
soner och ruskiga figurer, höljda i trasor. Jag
vill dock gifva dem alla det vitsordet, att un-
der deras vistelse på mina ägor icke det allra-
minsta blef bortstulet, ja, icke ens en härfva
garn som låg ute till blekning. Ej heller gjorde
de något förfång, utan voro tjänstaktiga och
höfliga.» Icke från alla håll ha våra järn-
vägsarbetare fått ett sådant vittnesbörd.

Vidare skriver hon: Hösten 1860 var järn-
vägen mellan Stockholm och Södertelge färdig
och invigdes af konung Karl XV. Under ar-
betets fortskridande hade jag också tillfälle
att göra bekantskap med det storartade före-
tagets illustre styresman, baron Ericson.»

Såsom en hvila från det praktiska arbetet
sysselsatte sig fröken Tibell förträdesvis med
sina kära böcker och följde gärna med dagens
brännande frågor, de sociala och politiska.
Själff skref hon ock ett och annat. Bland
hvad som här af kommit till trycket vilja vi i
första rummet nämna en ganska intressant bok
med titel: »Beskrifning öfver Uttringe och
Rönninge från 1480 till 1870». Häre med-
delade hon en historik öfver alla kända ägare
till de båda egendommar, som genom arf till-
fallit henne. I raden af dessa ägare står
äfven konung Gustaf Erikson Wasa och efter
honom flere kungliga personer, som blifvit in-
nehafvare af de s. k. »Gustavianska arfve-
godsen». I samma bok omtalas ock alla för-
ändringar, som gårdarne undergått, och särskildt
alla förbättringar, som blifvit vidtagna å dem.
Detta arbete, det första i sitt slag, har vun-
nit stort erkännande af åtskilliga innehafvare
af större gods samt manat till efterföljd.

En varm vän af fosterlandet och dess his-
toriska minnen, utgaf fröken Tibell på 1880-
talet en annan bok kallad: »Fosterländska an-
teckningar». Sitt intresse för våra historiska
minnen visade hon äfven genom åtskilliga gåf-
vor till Nordiska museet och ett varmt delta-
gande för dr Hazeli sträfvan för detta, hvar-
för ock en praktig krans med band i de sven-
ska färgerna nedlades af honom på hennes
graf.

Under ett så mångsidigt och träget arbete
blef naturligtvis ej mycken tid öfrig för säll-
skapslif eller förströelser i vanlig mening. Hon
sökte ej heller sådana, men kunde hon hjälpa
eller tjäna någon, var det hennes glädje.

Sedan hon i den s. k. »Rönningeboken»
tämligen omständigt redogjort för sina företag
på gården, tillägger hon följande: »Oaktadt
jag skyndat med alla dessa arbeten för att
något hinna njuta af mödans lön, har likväl
åldern hunnit mig och försvagat håg och kraf-
ter. Sorgen öfver förlusten af min moder och
min ende broder började redan vid tjugusju
års ålder bleka mitt hår, och nu ha bekymmer

och omsorger under denna långa tid helt och hållet gifvit det drifvans färg. Men människan är icke satt här i världen för att vara överksam, utan för att, hvar och en i sin mån, vara nyttig.»

Under det fröken Tibell är från år förbättrade sina underhafvandes ställning och afbetalte å gårdens skuld, hade hon för egen del högst små behof och bar i hela sitt uppträdande prägel af mycken enkelhet, och när hon så en dag intagit sista in-teckningen å egendomen, kände hon sig först verkligt kunna disponera öfver den. Och när hennes testamente nyligen öppnades, befanns det, att hon, utom flere legater af mera enskild art, donerat till Stockholms sjukhem 20,000 kr. och en lika stor, om icke större summa till *Drottninghuset*. Denna anspråkslösa inrättning för fattiga, ålderstigna kvinnor var för henne särskildt behjärtansvärd och icke minst därför, att den af en nyare tid syntes mycket förgäten.

Den under sin krafts dagar så verksamma kvinnan led under sina sista lefnadsår af stor kroppslig svaghet, hvarunder hon med dotterlig kärlek vårdades af en yngre vän, som mer än trettio år stått hjälpande och stödjande vid hennes sida.

Fröken Vilhelmina af Tibell afled den 28 augusti på Rönninge, det hem, där hon först skadat dagens ljus och där hon sedan tillbragt hela sin åttioåriga lefnad. Då hennes moder strax efter sin ankomst till Sverige skulle presenteras för svenska drottningen, införskrefs ett dyrbart hvitt sidentyg från Frankrike, hvaren den sköna, unga frun skulle visa sig vid hofvet, men samtidigt inträffade någon kungssorg, som gjorde att presentationen måste försiggå i krusflor. Den hvita sidenklädningen blef aldrig sydd, utan tyget låg kvar i fröken Vilhelminas gömmor vid hennes död och begagnades nu till hennes sista högtidsdräkt.

Välsignelse öfver den ädla kvinnans minne!

L. S.

Hvad vore det värdt...?

*Om purpur och siden i gyllne gemak
med yppighet kring dig sig slöte,
och ljus i kristaller från sirade tak
med strålande glans dig omgöte:
hvad vore det värdt, om i prakt där du gick
ej städse dig följde en kärleksvarm blick?*

*Om världen dig skänkte sitt bifall, sitt pris
och räknade dig bland de store,
om lyckan dig gynnade huldt på allt vis,
om ärad och upphöjd du vore:
säg, hvad vore smickret, hvad bifallet värdt,
om icke den enda ditt namn hölle kärt?*

*Och tände för dig uti tusende bröst
den heliga vänskap sin flamma,
och vännerna voro till lefnadens höst
i osviklig trohet desamma:
hvad vore det värdt, om den enda ej fanns,
som krönte din panna med sällhetens krans?*

*Hvad vore ditt jordelif, kort som det är? —
En våg, som i tidsfloden spunne,*

*om ej med ditt hjärta förbunde sig här
ett annat, som blott för dig brunne?
Ditt lif och dess mål — o, hvad vore det väl
förutan den älskade, själ af din själ?*

Charlotte Lindholm.

Sådd och skörd.

Inaturens rike gäller såsom lag: hvar växt bär frö och frukt efter sin egen art. Det vore därför orimligt, om man vid sådd af ett slag begärde skörd af ett annat, eller, där man alls icke sått, förvånades öfver att finna marken öde eller kanske full med ogräs.

I människolifvet däremot går man ofta tillväga på just detta naturstridiga sätt, ehuru samma lag gäller där liksom på det andra området.

Här må ej talas om de alltför ofta förekommande fall, då personer klandras och dömas, därför att de göra en sak *olika* mot hvad den klandrande ställt upp såsom norm för sig och sitt görande eller låtande, och detta fastän det ena kan vara lika så godt som det andra, sedt från fördomsfri ståndpunkt. Nej, låtom oss blott granska det dömande, som synes hafva sitt berättigande. Tager man någonsin förutsättningarna med i räkningen: uppfostran, temperament, lefnadsförhållanden? Frågar man sig någonsin, huru ens nästa blifvit sådan: god eller dålig? Huru mycket däri är *hans* skuld eller förtjänst? Hans uppfostran i hemmet; naturanlag, ärfda af förfäder; kamrater och ett för frestelser utsatt lif, huru stor del hafva de i hurudan han blifvit?

Gjorde man sig dessa frågor på *allvar*, skulle domen för visso blifva annorlunda än nu är fallet.

Det finnes några ord i denna sak, hvilka borde präntas i gyllene skrift såsom rättensöre för hvarje människas omdöme:

»Döm ej strax den vilseförda,
Stolte broder, med förakt;
Icke vägde du den börda
Ödet på hans skuldra lagt;
Icke talde du de strider,
Som han stridde för sin dygd;
Icke vet du hvad han lider
Af sin ånger, af sin blygd!»

Och likaså detta: »att *veta allt*, det är att allt förlåta»; samt till sist dessa ord af en ändå högre auktoritet: »Dömen icke, så varden I icke dömd.»

Detta om domen man och man emellan.

Men äfven i flere fall tyckes man göra sig skyldig till detta förbiseende af sådd och skörd, söka skulden och utslunga anklagelsen, där man icke borde. Så fälles t. ex. domen öfver vår tids ungdom, huru den låter sig kringföras af hvarjehanda villomeningar. Detta kan ju till en del vara sant, men hvad är *orsaken* till detta? Och hvad *göra* de, som förstå och kunna råda bot för detta och dylika missförhållanden?

Ungdomen är frågvis, kommer med brusande lefnadslust för att få taga del i den strid, som pågått (och *bör* pågå), sedan medvetandet om lögn och sanning kommit i världen.

Huru blifva nu dessa frågor besvarade och af hvilka? Äro fader och moder de,

som taga de nymornade själarne om hand? Göra de sig mödan att *själfva* lefva ett utvecklingens lif, så att de *kunna* förstå och följa med sina barn i deras intressen och sträfvan? Eller blifva de så småningom eller kanske redan från början främmande därför? Huru kunna de då *begära* att få hafva något ord med? Icke är det rätta sättet, hvarken med små eller stora, att helt kategoriskt förklara: du *bör* ej tänka på detta, ej fråga därom. Säkert är: svaret söka de nog och finna också, fastän då kanske ej det man skulle önska eller anse vara det rätta och bästa.

Sedan de väl en gång blifvit fria från hemmets tygel och de närmastes auktoritet, sen får man ej förundra sig öfver om den unge fålen löper åstad, ibland i sken, ty man får besinna, att ännu har ej erfarenheten *hunnit* lägga sin hämsko på det dådlystna ungdomsmodet, som tycker sig vilja och kunna allt, blott icke vänta.

Bed den unga, svällande vårbäcken, som bryter band och bojar, stanna i sitt lopp, om den kan. Ingen försöker det. Man ser blott till att den ej i sin framfart må taga med mera än sig bör, och därför hindrar man den ej och låter isen torna upp sig himmelshögt, utan leder fåran och makar hållre på, så att det blir aflopp och allt får gå sin naturliga gång.

Hvar tid har sin mission och sina sträfvan, men det stora felet af de äldre, de som redan borde hafva erfarenhet att stöda sig på, är, att de hafva glömt sina egna ungdomskänslor och nu begära af de unga det, som blott en senare tid och en under livets gång förvärfvad erfarenhet kunna gifva.

Man får ej glömma, att ingen kan göra en annans erfarenhet till sin egen, utan hvar och en måste genomgå krisen af att välja, annars blefve de ej fria själfständiga väsen.

Men hafva nu hemmen, fader och moder, eller de, som haft sig de unga anförtrodda, lärare och uppfostrare eller de, som eljes hafva ordet i sin makt, sökt att finna och vinna deras förtroende? Göras hemmen verkligen till värdiga plantskolor för barnen? Är det faders och moders förnämsta sträfvan att göra det så varmt och godt, gladt och lärorikt, att det af de unga betraktas som den bästa hamnen, där de *känna*, att de äro hemma, och där förständig, upplyst kärlek stöder och hägnar?

Se med vakna, öppna ögon omkring dig, du som frågar, och se först och främst på *dig själf!*

»Den, som sår vind, skördar storm» säger ett gammalt ordspråk. Detta må hvar och en betänka, som tycker sig se ett lyte eller missförhållande omkring sig. I stället för att fasa och beskärma sig däröfver må man tänka efter, huru mycken del man själf och ens egna åtgöranden haft uti att framkalla just detta, som man nu fördömer, och må hvar och en efter sin större eller mindre förmåga söka utså det goda sädet.

En moder.

Iduns julnummer

med den högéligen intressanta och rikt illustrerade artikeln »Hemmet i konungaborgen» kommer att i bokhandeln kosta 1 krona, men erhålles hos Red. för 50 öre af de Iduns prenumeranter, som vilja samla abonnenter å detsamma och insända kontant likvid.

Modeste.

Öfvers. från franskan för Idun.

Präktiga Modeste!

Jag ser henne ännu gå af och an i boden, liflig och rörlig oaktadt sina femtio år. Hon lägger i ordning allt, som var framdraget på disken och har alltid ögat på dörren för att se, om det kommer någon kund, och i så fall söker hon gissa sig till, hvad han vill hafva: brefpapper med initialer eller vapen, en portfölj, sigill, portmonnä, någon liten konstsak, en papperspress? — Hon var nämligen första biträde i en pappershandel vid *Palais Royal*.

Modeste var ett vackert exempel på trohet i lifvet. Hon kom till *Maison Florentine* på den tid de ännu voro vid *passage des Princes*. Det var nu många år sedan. Dit kom hon direkt från klostret, där hon lärt sig litet engelska, hvarför det också stod på bodfönstret: *English spoken*. Fader- och moderlös som hon var, fäste hon sig vid sitt husbondfolk, men om möjligt ändå mera vid boden.

Hon ville gärna vara den första på platsen om morgnarna; det var hon själf, som öppnade luckorna, och som med damvippan öfverfor de utställda sakerna. Snart började handeln; den ena dagen var den andra lik i enformighet, men hon fann sig väl, hon fordrade så litet. Hela hennes ärelystnad bestod uti att alltid vara lika fin och lika oklanderlig, som hennes pappersark voro rena och väl hållna. Hon tyckte om det, som var enkelt och regelrätt; det bästa hon kunde säga om en man, var att han var en *gentleman*. Det föll henne aldrig in, att man kunde säga mera om honom; för henne voro männen hvarken fula eller vackra — de voro *gentlemen* eller ej.

På giftermål tänkte hon aldrig, icke ens då hennes husbondfolks dotter gifte sig, och hon blef vittne till deras kärlek och lycka. Dessutom var hon vid den tidpunkten alltför upptagen af en af de största händelserna i sitt lif: bodens flyttning till *Palais Royal*. Samtidigt kom ett litet barn till i det nya hushållet; hon gaf det en plats i sitt hjärta, liksom hon skulle gjort med en ny artikel i boden — men någon annan känsla uppväckte det ej.

Hon började blifva en gammal flicka; litet kantig och stel, och i sin enkla, svarta klädning med den släta, hvita kragen såg hon karg och sträng ut. Nöjen funnos ej till för henne. Hennes enda förströelse var att om sommaraftnarna promenera i den lilla trädgården i *Palais Royal*, men hon aflägsnade sig aldrig långt från boden af rädsla, att kunderna skulle blifva illa betjänade.

Så fort boden var stängd, gick hon upp till sig, och innan hon somnade, gick hon i minnet igenom alla dagens beställningar för att, om hon glömt någon, göra en knut för den på näsduken.

Så gingo åren utan händelser. Hennes likgiltighet för männen hade öfvergått till en viss motvilja, som de sista dagarna af året, då alla kommo på en gång för att beställa visitkort till nyåret, gaf sig utlopp i en nästan komisk förtrytelse: naturligtvis skjuta alla med flit upp sina beställningar till sista stunden, för att vi skola få riktigt svårt att hinna med dem.

Om somrarna försökte hennes husbondfolk öfvergifvas förmå tillbringa en tid ute på landet hos dem. Hon trufdes icke på landet; de många älskande paren skämde bort nöjet för henne. Då föredrog hon att om söndagarne gå i mässan i Saint-Roch och att på eftermiddagen promenera i *Palais Royal*-trädgården. Någon gång utsträcktes promenaden till Champs-Élysées, men sällan så långt som ända upp till l'Arc-de-Triomphe.

Huru bestört blef hon också ej därför, då hon en vacker dag vaknade i ett litet rum i anstalten Saint-Périne. Hon mindes ej mycket af, hvad som tilldragit sig under det sista året. Hon hade ett förvirradt begrepp om, att hon varit mycket sjuk, att hennes husbondfolk varit mycket snälla mot henne, att hon länge varit konvalescent, och att, då hon slutligen fick komma ned i boden igen, hon omöjligt kunde hålla sig uppe och be tjäna kunderna som förr.

Då måste hon besluta sig för att draga sig tillbaka. Hon hade alltid önskat att få sluta sina dagar på Sainte Périne, och i hopp om att kunna arbeta, tills hon samlat tillräckligt för att komma in där, sparade hon år ut och år in. Men då hon insjuknat, hade hon ej hunnit samla mer än två tredjedelar af det nödvändiga kapitalet. Huru hade hon då kommit dit?

Detta var hennes husbondfolks hemlighet.

Modeste såg sig omkring i denna enkla, men hemtrefliga bostad, dit intet buller inträngde. Hon steg upp och gick fram till fönstret, som vette åt parken. Det var med djup rörelse hon betraktade dessa träd och som hon lyssnade till fågelsången. Liksom i en dröm återsåg hon klostret och sin ungdom.

En jungfru inträdde och frågade, om hon ville komma ner till frukosten. — Det var alldeles som i klostret: gemensam frukost, gemensam bön.

Hon trodde sig vara barn igen, och ungdomliga, lyckliga tankar gäfvos åt hennes drag ett uttryck af lugn och frid.

Hon intog sin frukost i tysthet; blyg och nykomling vågade hon icke tilltala någon.

Sedan gick hon ner i parken. Nya känslor strömmade in på henne, hon kände sig rörd, berusad af den natur, som afgaf henne. Bara att gå på gräsmattorna var en njutning för henne, och hon kände en oemotståndlig lust att lägga sig ned vid foten af ett träd och betrakta himlahalvvet.

Hon försökte ej att fatta sin rörelse, utan hängaf sig utan motstånd åt den känsla af lycka, som genomträngde henne. »Min Gud — min Gud,» mumlade hon endast.

Plötsligt erfor hon en häftig sinnesrörelse. Vid krökningen af allén kom henne till mötes en gubbe, stödd på sin käpp. Han var lång och reslig och klädd med den omsorg, som ofta utmärker äldre män.

Aldrig hade någon man gjort ett sådant intryck på henne. På några stegs afstånd hälsade han på henne med en åtbörd, full af värdighet. Då han gått förbi, stod hon några ögonblick orörlig. Sedan återtog hon sin promenad efter att hafva vändt sig om för att ännu en gång se på honom; därvid rodnade hon, ty äfven han hade sett sig om.

Då hon kom tillbaka upp på sitt rum, klädde hon sig med ett koketteri, som hon aldrig förr nedlagt på sin toalett. Hon försökte förgäfvos göra klart för sig sitt intryck. En *gentleman* föreföll henne icke vara ett nog starkt uttryck för, hvad denne man måste vara; hon sökte efter något bättre, något mera.

Under hela dagens lopp återsåg hon honom ej, hvilket kom henne att känna sig besviken, men hon tänkte, att i morgon skulle hon med säkerhet möta honom i parken.

Följande dag tog hon också på sig sin bästa klädning, och förnygrad genom de nya tankar, som arbetade inom henne, riktade hon sina steg mot parken. Hon gaf mindre än i går akt på träd och blommor; hennes blickar sökte omedvetet gubbens gestalt.

Hon mötte honom snart. Han smålog, då han fick se henne, och hon besvarade hans leende. Han böjde sig då långsamt ned och plockade en hvitsippa vid väggkanten. Än så långsammare reste han sig upp, men Modeste beundrade ändå den ledighet, med hvilken han förde sig.

»Vill ni tillåta mig att erbjuda er denna blomma?» frågade han.

Hon tog emot den och tackade, och som gubben ej strax aflägsnade sig, språkade de en stund. Han talade med stor tillbakadragenhet, och Modeste samtyckte att promenera med honom. Han sade henne sitt namn; han hette Edmond Genty och var änklings; alla hans barn voro döda, och ensam med sina minnen inväntade han nu lugnt slutet.

Modeste berättade också honom sin historia, till hvilken han uppmärksamt lyssnade, och då hon sade, att aldrig någon älskat henne, fick hans ansikte ett uttryck af deltagande.

Det hade aldrig förr fallit henne in att beklaga sig, och nu föreföll det henne helt naturligt att anförtro sig åt denne man, som hon för två dagar sedan icke kände.

Denna morgonstund var så ljuf, att hon lofvade sig själf att komma igen följande dag, men då morgondagen kom, vågade hon ej.

Två dagar därefter kände hon emellertid ett sådant behof efter sin nye väns deltagande, att hon ej längre tvekade. Hon begaf sig ner i parken med samma rörelse, som en ung flicka går till sitt första möte. Herr Edmond Genty väntade henne litet orolig. Han hade förgäfvos sökt henne hela föregående dagen och förebrådde henne hennes uteblifvande.

En känsla, som hon aldrig förr erfarit, genomträngde mer och mer Modestes hjärta; och hennes vän var också lycklig att på sin stig finna denna tillgifvenhet, som fyllde ensligheten i hans lif.

De återsågo hvarandra dag efter dag och tänkte ej ens på det uppseende deras möten väckte

inom den lilla världen i Sainte Périne. Det var med verklig blyghet Modeste en dag mottog herr Gentys förtroende, att han älskade henne. Dock gjorde äfven hon honom samma beaknelse, — hon, som förr ansett all kärlek vara en dårskap.

Sex månader därefter stod deras bröllop. Modeste gifte sig, hon som alla andra. I kärlek förenades dessa båda gamla, som älskade och ännu älska hvarandra.

Iduns läkarartiklar.

(Eftertryck förbjudes.)

VI.

Något om gymnastik och i synnerhet sjukgymnastik.

Af d:r *Astley Levin*.

Med gymnastik förstås efter förnuftig plan ordnade kroppsrörelser.

Hvarje kroppsrörelse är därför icke gymnastik, utan kroppsrörelsen skall vara *ordnad*, d. v. s. anordnad efter fysiologiska grunder för ett visst fysiologiskt ändamål, och dess ändamål är att bibehålla en frisk kropp frisk, eller att söka göra en sjuk kropp åter frisk. I enlighet med dessa ändamål indelas gymnastiken i pedagogisk och medicinsk eller sjukgymnastik. Dessa båda afdelningar af gymnastiken äro egentligen likartade, de hvilas på samma grund, kroppens förmåga att »hjälpa sig själf,» arbeta med samma medel, rörelser, och syfta till samma mål, hälsa. Skillnaden är blott olika tillämpning af medlen.

Den pedagogiska gymnastiken sträfvar att genom olika kroppsrörelser, i regeln utförda af den gymnastiserande själf, inverka dels på rörelseapparaten, muskler, ligament, leder och ben, samt dels och hufvudsakligen genom dessa på de inre, viktigare organen, respirations- och cirkulationsorganen. Den sträfvar att utbilda alla kroppens delar så, att det blifver ett harmoniskt helt, så, att icke vissa organ, vissa muskler må utbildas mera än eller med tillbakasättande af andra, men väl till förstärkning så, att viktigare organ böra tillgodoses mera än mindre viktiga. (Det är icke gymnastik att såsom en fornrekisk atlet uppöfva handens småmuskler, så att en vanlig karl icke förmådde skilja lillfingret från de andra fingrarna.) Vidare bör gymnastiken motarbeta skadliga inflytanden, så att t. ex. inflytande af stillasittande, framåtböjd ställning bekämpas genom ryggrätande rörelser. Den pedagogiska gymnastiken är en utvecklande gymnastik och som sådan användbar och nyttig för alla åldrar, behöflig — nästan oundgänglig — för den lefnadsperiod, då kroppen är stadd i sin största utveckling — barn- och ungdomsåldern, hvarför den ock kallats *skolgymnastik*; för den vuxne mannen är den lika användbar för att bibehålla kroppen »vid sunda vätskor» och »full vigör», och kan så begagnas in i ålderns sena höst. Den äger en sådan rikedom på former, att den väl kan apteras för olika förhållanden, såsom i goss-skolor, i flickskolor, för rekryter, som friskgymnastik för äldre, män som kvinnor.

All idrott hvilas på den pedagogiska gymnastikens grund, och ehuru flere arter af idrott äro äldre än någon gymnastik, bör den syfta till samma mål och därför följa samma lagar; gör en kroppsförnyelse det icke, då är den ej en idrott, utan må nämnas med annat namn, likgiltigt hvad. Den sanna idrotten kan därför delvis och under vissa förhållanden ersätta den pedagogiska gymnastiken, och detta mera i samma mån som den egentliga utvecklingsperioden är förbi; för den vuxne mannen lig-

ger ofta något mera tilltalande i den mera fritt bedrifna idrotten, som ger personligheten mera tillfälle att göra sig gällande, än i den regelrättare och mera bundna gymnastiken.

Sjukgymnastiken har till ändamål att återställa en sjuk kropp till sitt normala tillstånd. Många metoder finnas att behandla sjuka och sjukdomar, och den s. k. naturmedicinen har i alla tider haft talrika anhängare, som mena att kroppens bemödanden att hela sig själf bör understödjas endast med enkla, naturliga medel: *luft, vatten* och *rörelse*, och säkert är, att dessa förblifva all sjukbehandlings säkraste stöd och en botten att bygga andra metoder på. Lif är rörelse; allt lefvande måste befinnas i ständig rörelse; stillastående är död. Att leda rörelsen på rätta vägar medels rörelser är sjukgymnastikens mål och medel. De rörelser, som för detta ändamål användas, äro i stort sedt desamma som i den pedagogiska gymnastiken, men de tillämpas här olika. Då man som föremål för sjukgymnastiken har en mer eller mindre sjuk och ömtålig organism kräver den ock en mera omsorgsfull och noggrann behandling, och då de friska äro hvarandra tämligen lika och därför kunna med gymnastik behandlas på tämligen likformigt sätt, så är hvarje sjuk olik alla andra sjuka och kräver således sin särskilda behandling, som därför ock måste individualiseras för hvarje särskildt fall. Mer än måhända vid någon annan sjukbehandling gäller, att det är den sjuke, icke sjukdomen som skall behandlas.

De rörelser, som användas, indelas i aktiva eller motståndsrörelser, då gymnasten utför motståndet eller utför rörelsen under patientens motstånd, samt passiva rörelser, då gymnasten utför en rörelse antingen *med* en patientens kroppsdel, som t. ex. rullning, eller *på* en kroppsdel; en del af de handgrepp, som i senare fallet användas, hafva sammanförts till begreppet *massage*, hvilket alltså är endast en del af sjukgymnastiken. Med dessa olika rörelser kan man inverka mer eller mindre speciellt på respirations-, cirkulations- och matsmältningsorganen samt nervsystemet, och genom olika inverkan på dessa organ och delar af dem kan man vidare påverka de sjukliga förändringarna, på sjukdomen själf. Kan man i många fall icke inverka direkt på en sjukdom, så kan man ofta genom en lämplig behandling höja patientens lifsandar och öka hans motståndskraft, samt sålunda möjligen indirekt inverka på sjukdomen.

Må vi taga några exempel på verkan af gymnastisk behandling vid olika sjukdomar. Bleksot, blodbrist är en sjukdom, som har till följd en dålig nutrition af kroppens alla organ; förutsatt att sjukdomens orsaker undanröjas, så åstadkommes den hastigaste förbättring genom att med lämpliga rörelser stärka respirationen, underlätta cirkulationen och upplifva nervsystemet. Vid skolios (rygggradskrökning) kan man direkt uträtta kröken och stärka ryggens muskler, hvilkas svaghet i de flesta fall framkallat kröken. Vid en annan sjukdom, hjärtfel, kan man visserligen icke med några rörelser direkt inverka på de organiska förändringarna i hjärtat själf, men genom respirations-, cirkulations-, svaga aktiva rörelser samt lokalbehandling kan man underlätta det sjuka hjärtats arbete, så att säga vänja kroppen vid det hjärta, den har, och såmedelst borttaga eller lindra de besvärliga symptom, som plåga en hjärtpatient, svullnad, andtappa m. fl. och detta ofta på ett bestående sätt, som knappast med andra medel kan åstadkommas. Nervsjukdomar behandlas med god framgång, värkande nerver lugnas och förlamade upplif-

vas; t. o. m. ryggmargssjukdomar påverkas i flere fall gynnsamt. Alldeles påtaglig är den gymnastiska behandlingens verkan vid t. ex. förstoppning, muskelsjukdomar, vrickningar och efterbehandling efter benbrott, kirurgiska operationer m. m.

Vid bedömandet af verkan af en gymnastisk behandling får man väl komma ihåg, att den endast i ett fåtal fall — såsom vid de senast anförda — kan verka hastigt; i flertalet fall är uppgiften ju endast att underhjälpa kroppen i det ständigt pågående nydaningsarbetet, att — så att säga — leda det i rätt spår; all nybildning går långsamt, långsammare ju längre sjukdomen varat, och därför behöfves det tid, lång tid för arbetet, innan verkan kan spörjas.

Som förut nämnts är det icke sjukdomen, utan den sjuke, som skall behandlas. Därför är det af största vikt, att gymnasten förstår att bedöma ett sjukdomsfall i sin helhet; det är nödvändigt, att han känner kroppens normala byggnader och förrättningar, annars måste han arbeta mer eller mindre på måfå. Det är ej nog att kunna gifva en rörelse väl, man måste förstå hvad en rörelse verkar och kunna bedöma, hvilka rörelser, som böra användas; Det är ej tillräckligt att kunna knåda »duktigt», man måste ock veta *hvad* man knådar och *hvarför*. Det är därför af största vikt att gymnasten, om han icke själf är läkare, samarbetar med läkare, som kunna undersöka den sjuke och ställa riktig diagnos; det är vidare nödvändigt, att gymnasten själf har sådan utbildning, att han förstår de anvisningar han får och kan tillgodogöra dem. I annat fall riskeras, att gymnasten antingen icke gör någon nytta med sitt arbete eller t. o. m. kan skada. Så t. ex. är det icke tillfylles, att vid ett fall af hufvudvärk gifva en hufvudbehandling eller massage på hufvudets nerver; man skall förstå taga reda på orsaken till värken och om möjligt behandla denna: ena gången ren blodkongestion åt hjärnan, en annan gång neurit till följd af muskelinflammationer o. s. v. Vid ett fall af knäsjukdom är det ej nog att massera knäet i sin helhet; en sådan behandling kan nog måhända göra godt, men den som icke förstår finna reda på särskildt de ställen, som orsaka smärtan och speciellt behandla dem, han gör icke motsvarande nytta för det arbete han utför och den tid han använder. Ja, än mera, den som icke förstår det ondas natur, han använder måhända massage i alla fall af knäåkommor, ehuru sådana finnas, som bestämdt icke böra så behandlas, och kan således åstadkomma verklig fara.

Därför är det angeläget för en hvar sjuk, som önskar använda gymnastisk behandling, att först låta kompetent person undersöka sjukdomen och uttala sig om lämpligheten af den manuella metodens användning; detta besparar mängden gång tid och penningar.

*

Det skönas betydelse.

En serie uppsatser för Idun, bearbetade efter utländsk källa af H. F.

I.

De dessa dagar, då så mycket talas och skrives, höra vi äfven mycket om skönheten i alla dess olika former. Vårt tidevarf har stundom blifvit kallad nyttans tidevarf; vi tro dock icke att det rätteligen förtjänar detta namn allenast. Skönheten, såsom den äldre och vack-

rare, sträfvar alltid att hålla sig uppe och gå hand i hand med sin energiska och beskäftiga syster, nyttan.

I vår kärlek till naturen stå vi säkerligen icke efter något annat tidevarf, därom vittna såväl landskapsmålningar som arbeten inom poesi och prosa. Hvad konsten beträffar, så oaktadt detta icke är en tid, som frambringa stora mästerverk, så har det aldrig funnits ett mera allmänt spridt intresse för dess högre grenar, eller ett mer allvarligt bemödande om att odla och uppskatta den. I konstens praktiska användning på vår dagliga omgivning, på våra hus, möbler, kläder och alla »de tusen och en» detaljer, som tillhöra ett civiliseradt lif, hafva vi sett en ofantlig reaktion från de stereotypa former och färger, som tillfredsställde våra farföräldrar. Vi äro ibland omedvetna om vår tids mäktiga strömningar; denna rörelse hän mot det sköna i allting, är så framträdande att den icke kan blifva opåaktad. Den gör sig mer eller mindre gällande i hvars och ens lif; låt oss försöka att förstå den, på det vi må gifva den sin rätta riktning.

Hvarför skall så mycket sägas och tänkas om skönhet? Hvad tjänar den till, all denna ansträngning att göra blotta omgifningen, den materiella infattningen till vårt lif vackrare och mera angenäm att betrakta?

Förmågan att uppskatta skönhet kan ju erhålla en stor och innerlig tillfredsställelse, och ingen gåfva, som är i stånd att skänka så mycken ädel och omväxlande glädje, kan hafva blifvit oss gifven utan för att tjäna ett godt ändamål. Om vi medgifva detta, blir det vår plikt att göra det mesta af den, liksom af alla våra andra gåfvor och sålunda förvärfva ett större och rikare lifsinnehåll. Att i högsta möjliga grad utveckla våra krafter och anlag är hemligheten af allt sant framåtskridande. Vi böra betrakta dem som heliga skänker, hvilka blifvit oss förlånade för att gifva den största möjliga vinst, och vi skola få se, att hvar och en af dem, huru obetydliga än somliga kunna förefalla, jämförda med vår naturs djupare kraf och högre sträfvan, borde intaga sin tillbörliga plats i vår andliga och intellektuella utveckling. Betraktad i detta ljus blir vår kärlek till det sköna samt vår smak saker af verklig vikt, som det skulle vara orätt att försumma, förslösa eller illa använda.

Ruskin, den store engelske tänkaren och estetikern, som talar med stämman af en profet om dessa saker, säger: »Skönheten har af försynen anordnats att vara ett af de element, hvarigenom själen ständigt uppehålls;» och vidare, att ingen sann föreställning om skönhet är möjlig förutan sinnets renhet, att skönhetskänslan hvarken är sinnlig eller intellektuel endast, utan beroende både för sin sanning och innerlighet af hjärtats rena, öppna och rätta tillstånd. Och åter, att vår moraliska natur i dess fullkomning endast kan erfara nöje af de högsta möjliga materiella källorna, och den egenskap, hvarigenom vi mottaga sådant nöje, är en fulländad smak.

Att omsorgsfullt värda denna skönhetskänsla och att odla den rätta smaken är således nödvändigt för utvecklingen af vår natur i allmänhet såsom menskliga varelser med andliga behof, hvilka fordra näring lika väl som de kroppsliga.

I skönhetens universalrike hafva män och kvinnor olika uppgifter att fylla. Att skapa och frambringa tillkommer i hufvudsak männen. De hafva varit och komma troligen alltid att blifva de stora målarna, skulptörerna, poeterna och kompositörerna. Men om männen äro de skapande, så äro kvinnorna de förvaltande. Dem

tillkommer det i allmänhet — icke att sitta ensam i ateliern eller vid skrifbordet, ägnande hela sin personlighet åt att framställa rena skönhetstyper — utan att bringa resultaten af detta trägna arbete in i hvardagslivet, att göra det bästa inom konsten känt, samt sprida så mycken skönhet som möjligt öfver alldagliga föremål och sålunda höja hela lifvet för sin omgivning. Männen gräva i de djupa schakten af naturens skönhet efter hennes dolda ädelstenar; det är kvinnorna som skola infatta dem, där de kunna synas, som skola göra ett ädelt bruk af dem för deras rätta ändamål och af dem hämta deras fulla värde.

Männerna äro mera sysselsatta med den allvarliga, sträfva sidan af lifvet, kvinnorna äro mera ställda i dess lugna skyddande lägen, gynnsamma för odlandet af skönhet. En kvinna som förestår sitt hem är en drottning i spetsen för ett litet rike; det är hennes företrädesrätt att lifva och försköna allt som där innefattas — huset, möblerna, trädgården samt sitt eget och sina undersåtars klädsel och utseende. Och utanför detta ligger en annan plikt, nära förbunden med denna — plikten att lifva och försköna hvad som tillhör hennes mindre lyckligt lottade medmänniskor, som allt för ofta äro okunniga om själva begreppet skönhet.

I detta stora departement för skönhetstjänsten finna vi äfven särskilda privilegier och plikter för de unga flickorna. Deras högsta intresse är ju nära förbundet med allt som rör kvinnans höjande och utveckling, eftersom »flickan är kvinnans moder».

I det följande hoppas jag kunna framställa några reflexioner och vinkar till bådas hjälp. Inom vår medelklass saknas allt för ofta en viss förfining i smak och uppfattning såsom motvikt till det praktiska sunda förnuft, hvaraf vi berömma oss.

Allt eftersom kvinnans uppfostran blir mera sund och gedigen, uppstå ibland farhågor för att hon skall blifva allt för vetenskaplig, prosaisk och emanciperad. Detta kommer aldrig att blifva en verklig fara, så länge hon i sin skönhetskänsla betraktar ett anförtrodt pund att förvalta och ett medel till ökad vederkvickelse under kampen för allvarliga lifsmål.

I några följande uppsatser ämna vi betrakta vårt ämne: »Det sköna betydelse», från följande olika synpunkter:

Det sköna i naturen.

Det sköna i konsten.

Det sköna i litteraturen.

Det sköna i hemmen.

Personlig skönhet.

Det sköna gentemot det fula.

Vid kaffet.

Amatörfotografier för Idun

af

Hugo Falk.

Botad.

Ja, käraste, vi skola väl till med hushållsräkningarna då, sade vice häradshöfding Axel och sköt den blott till hälften uppskurna boken ifrån sig, torkade pincenezen och beredde sig med en illa dold gäspning att fullgöra sin plikt.

Man vet ej, hvarifrån han fått den fasliga vanan eller rättare ovanan att vilja, som en riktig revisor i ett fallfärdigt aktiebolag, granska sin hustrus räkenskaper — säkert är emellertid att han ansåg det som sin ovillkorliga skyldighet, och att han gjorde det med en grundlighet och en klandersjuka, som voro odrägliga.

Ej för att han inte hyste det allra största förtroende för sin lilla söta, förståndiga hustru —

det kom aldrig i fråga, och om något par i världen lefde som turturdufvor, så var det just de — men hur det är, så måste det finnas ett moln, om än aldrig så litet, på den äktenskapliga himlen, och i detta fallet var det revisionen af räkenskaperna. Om han vetat, hvad ett kilo smör kostat eller haft en svag aning om priset på sjötungan, hade det gjort mindre, men nu kände han mindre om dessa saker än om seder och bruk bland invånarna på Mars eller nästa års midsommarväder, och då är det nog bra hårdt för en ung fru att höra anmärkningar både på det ena och det andra, och det var också därför, som det var med en liten trumpen min hennes herre och man fick sig räkenskaperna öfverlämnade till granskning.

Hon tänkte på, hur trefligt de kunde hafva haft, och hur hon längtade att få höra slutet på Daudets bok — men det var ej lönt att fundera öfver, och därför drog hon sin stol intill bordet och beredde sig att svara på sina synder under den förlutna månaden.

Det gick tämligen en och en half sida. Men så fingo de skarpa juristögonen syn på en grufelig post: 11 kronor — och det bara för kött!

»Älskade Lisen, det var då orimligt!»

»Lilla du, det var ju, då vi hade majorens hos oss — vi voro ju rätt många till middagen och godt kött är ej det billigaste.»

»Låt det vara,» sade han med sin djupaste domareröst, »men säkert är, att vi måste iakttaga mera sparsamhet. Det här bär sig inte — jag tror då alldeles visst, att det kan göras betydliga besparingar, och vore bra tacksam, om du ville gå mig till mötes. Nu fortsätta vi väl med Daudet.»

Hvad brydde hon sig om den där dumma romanen. Hon hoppades varmt, att Alphons måtte få korgen af sin Crique, som då verkligen var den banalaste kvinna, hon någonsin hört talas om. Och medan häradshöfding Axel med melodisk stämma bemödade sig att göra rättvisa åt den store fransmannens deliciösa prosa, virkade den unga frun på sin kudde, med mörka och dystra hämnandetankar i sitt lilla oskyldiga hufvud.

* * *

Det var dagen därpå. Axel hade druckit sitt té och ätit sin kotlett med god aptit och satt nu på sitt ämbetsrum i sitt bästa lynne och rökte tankfullt på sin morgoncigarr, medan han funderade på ett s. k. »vattenmål» af hemsk och fasanväckande natur.

Han hade just inte varit gift så länge, vår lärde jurist, och därför var det ej underligt, om han såg en krusig lugg och ett par klara, bruna ögon genom den blå cigarröken, allt under det han öfvade sitt juridiska skarpsinne på »oskift fiskevatten» och »lägger man mjärde eller not i annans fiskevatten» och jämförde med fiskeristadgan och strafflagen och hade all möda ospard för att få en stackars arrendator dömd till det högsta och grymmaste straff, lagen megifver.

Då knackade det på dörren, och in trädde en vaktmästare med viktig min och byråkratiska rynkor i pannan. Han lämnade ett par kort, och glad öfver att få någon omväxling bad Axel honom bedja herrarna stiga in. Och när vår häradshöfding sedan kastade en blick på korten, såg han till sin förvåning och glädje, att det var ett par studiekamrater, som han ej sett på många år, och det blef ett lif däruppe i det allvarsamma ämbetsrummet. Det blef ingen ände på berättelser och anekdoter från Upsalaliden, och man hörde i hvarje minut »kommer du ihåg och »minns du», endast afbrutet af Axel, som på ett ögonblick skulle telefonera till lilla frun om middagen.

»Pingeli ping. Är det du, Lisen? Ja, visst är det jag. Jo, kära du, ett par gamla kamrater hafva helt apropos kommit till staden, och jag tar dem med mig hem till middagen kl. 5. I all enkelhet, sa' du. Ja visst — sparsamhet och trefnad kunna lätt sänjas. Kl 5, ja. Adjö, adjö.»

Så var det ett pratande och ett berättande och den stackars arrendatorn och hans fiskevatten fingo tills vidare vara i fred. Och klockan half fem skildes de tre vännerna åt för att kläda sig och träffas om en halftimme hos häradshöfdingens.

Glad och belåten kom Axel hem och mötte sin hustru, strålande och fager. Och strax före fem kommo de ned för att tillsammans kasta en sista blick på middagen. Axel blef helt förvånad, när hans unga fru öppnade dörren till hans arbetsrum och där visade sin herre och man ett dukadt middagsbord.

»Men hvarför i all världen?»

»Jo, vet du, jag tycker, att matsalen är väl pretentiös för sådana här enkla tillställningar, och då det ju bara var ett par gamla kamrater, så —»

»Kamrater ja. Det förstas. Men kammarrådet och expeditionschefen äro just hvad de äro, om de också varit mina kamrater aldrig så mycket — och så har du inga blommor på bordet, och hvar är vår stora borduppsats — mammans present — och Lisen, Lisen ursäkta mig, men är det inte en gammal duk?»

»Jo, men kära Axel, duken är ju ren och du vet, att tvätt och blommor, det kostar pengar och vi böra vara så sparsamma.»

En blick till misstanke genomför hans hufvud.

»Hvad ger du oss till middagen, barn,» frågade han oskyldigt.

»Ja, något kött det har jag då inte — det är så förskräckligt dyrt, men stekta aborrar och återstoden af den där puddingen, som du inte tyckte om i går, och —»

»Nej, men älskade Lisen,» utbrast han nästan grätfärdig, »du gör vårt hus till —»

Pang — nu ringde det och herrskapet måste in i salongen för att göra les honneurs. Ung Axel satt som på nålar, och han beundrade sin hustru, som talade om Tolstojs sista bok och kronprinsessans hälsa lika lugnt, som om hon haft den ståtligaste middag i stället för stekta aborrar och — kronan på eländet — den förskräckliga puddingen sen gårdagen.

Men när de reglementerade fem minuterna gått och gongongen rullade i tamburen, lade hon med ett gladt leende sin hand på expeditionschefens arm och gick mot de uppslagna matsalsdörrarna. Med nedslagna ögon och darrande knän följde Axel efter med kammarrådet, och höll nästan på att skrika till af glädje och häpnad, då han såg sig vara inne i sin egen trefliga, ombonade matsal, med tennstopen och porslinet kring vägarne och middagsbordet med ljus och silver och blommor midt på golfvet — så inbjudande som ett middagsbord någonsin varit.

»Men söta Lisen —»

»Sch — sch — sköt om dina gäster,» och han började så småningom begripa, medan han lade en delikat rökt laxskifva på sin smörgås.

Han drog Lisen med sig in i fönstersmygen.

»Få vi såna där — aborrar?»

»Aborrar,» svarade hon och spärrade förvånad upp sina vackra, bruna ögon, »jag har helgefundra.»

»Ah,» sade han med en lättadens suck, »och den där afskyvärda puddingen?»

»Det tror jag ej finns någon, men vi ha andungar och kronärtskockor och gäselever och —»

Han tillslöt hennes mun med en kyss — trots de främmande — och så sade han:

»Tack för läxan, Lisen, jag skall inte lägga mig i dina hushållsräkningar vidare.»

Och det löftet höll han.

Ur notisboken.

Kronprinsessan afreste i tisdags afton med ordinarie snälltåget till Malmö för att öfver Köpenhamn fortsätta till Baden och därifrån till Italien. Kronprinsens skulle möta sin gemål i Köpenhamn för att vara henne följaktig till Baden. Hennes k. höghet åtföljes dessutom på sin resa af hofmarskalken Lilliehöök och hoffröken Weidenhielm.

Dödsfall. Den 14 dennes afled, efter en längre tids sjuklighet, fröken *Jakobina Charlotta Lovisa Augusta Ehrensvärd* å sin egendom Munkemöllan, i en ålder af 57 år.

Den afidna, hvars vinnande väsen och mot underlydande eller behöfvande, minst sagdt, storartade och uppoffrande hjälpsamhet och omtanke voro allmänt bekanta, efterlämnar ett stort tomrum på välgörenhetens fält, hvilket svårigen kan fyllas. Mången tacksamhetens och saknadens får skall därför, säger Ystads-P:n, komma att fällas vid den bortgångna ädla kvinnans bår.

Fröken Augusta Ehrensvärd var född 1838 och dotter af öfversten grefve Gustaf Carl Albert August Ehrensvärd och hans maka i andra giften, friherrinnan Hedvig Eleonora Liljencrantz, i hennes andra gifte; hon var halvsyster till ättens hufvudman, grefve Albert Ehrensvärd å Tosterup.

Sedan flera år lidande af en ytterst smärtsam, obotlig sjukdom, som det sista året band henne vid sängen, kom för henne döden såsom en länge efterlängtd befriare. Svårast var för henne in

i det sista tanken på skilsmässan från hennes många skyddslingar: de sjuka och fattiga.

Inför utlandet. I den ansedda engelska damtidningen »The Gentlewoman» har vår i Newcastle on Tyne bosatta landsmaninna fröken *Hildegard Werner* skrivit en kort resumé öfver skandinaviska tonsättarinnor och deras kompositioners framförande vid kvinnornas utställning i Köpenhamn.

Där framhålls särskildt, att det var de svenska tonsättarinnorna, som vid musiktäffingen hade den största framgången, och omnämner fröken *W. särskildt Lagos* (professorskan *Netzel*) *Berceuse* för violin samt fröken *Valborg Aulins* körer och fröken *Elfrida Andrées* stråkkvartett.

Från den kvinnliga affärsvärlden. Fröken *Gumilla Viléns* välkända handarbetsateljé har flyttat till Nybrogatan 6 A, n. b. — Till samma hus har också flyttat fru *Agnes Sjöbergs* damfriseriering, hvilken nu öfvertagits af fröken *E. Lundström*.

Teater och musik.

Kungl. operan gaf i lördags sin första *symfonikonserter* för innevarande säsong under förste kapellmästare *C. Nordqvists* säkra ledning samt efter ett särdeles intressant program. Framst på detta stod *Berlioz' Symphonie fantastique*, en tonmålning af synnerligt verkningsfull art. Visserligen förekomma här och där bizarrrier, men det hela bär prägeln af genialitet, särskildt hvad instrumenteringen beträffar, i hvilken konst *Berlioz* står så godt som oupphunnen. Mest anslående föreföllo andra och fjärde afdelningarna. Orkestern, som var betydligt förstärkt — äfven med kvinnliga violinister — förtjänar stort beröm för sitt utförande af det maktpåliggande verket. — Ej mindre målande, ehuru i annan riktning, var det följande numret, *Waldweben* ur musikdramat »*Siegfrid*» af *R. Wagner*. Alltigenom poetiskt och stämningsfullt kan detta nummer ej förfela att göra djupt intryck på åhöraren. Så var ock nu förhållandet, i det utförandet af detsamma väckte så lifligt bifall, att det måste omfattas. Och dock gör det, lösryckt ur sitt sammanhang, ej alls det rent af oförgätliga intryck, som framkallas af detsamma vid åhörandet af hela operan från scenen. Äfven här var utförandet högst förtjänstfullt. — Programmets slutnummer utgjordes af *Chopins* härliga e-molls-konsert för pianoforte, hvari pianostämman utfördes af fröken *Astrid Andersen*. Fröken *A.* har redan förut dokumenterat sig som en rätt lofvande pianist, och utförandet af *Chopins* konsert gaf tydligen vid handen, att de goda löftena redan hålla på att infrias. Hennes föredrag utmärkte sig för fin musikalisk uppfattning och god teknik. Hon lifsades ock af den fulltaliga publiken med lika lifligt som välförtjänt bifall och framkallades flere gånger.

Programmet »*Hans och Greta*» samt »*På Sicilien*», som måst uppskjutas en vecka på grund af hr *Morellos* opasslighet, gafs i onsdags. Hr *M.* utförde *Turiddos* parti i *Mascagnis* opera, hvarjämte *Santuzza* återgafs af en belgisk sångerska fröken *Gherlsen*. Vi få återkomma här till i nästa nummer.

I »*Carmen*» har fru *Linden* nu ett par gånger återgivit titelrollen och detta på ett sätt, som förskaffat henne det intensivaste bifall och säkerligen en hel hop nya beundrare af hennes gedigna konst till de många hon redan förut förvärfvat sig.

»*Valkyrian*», *R. Wagners* ståtliga opera, lär komma att gifvas första gången härstädes torsdagen den 7 november.

K. Dramatiska teatern. Efters de senaste mer eller mindre misslyckade nyhetsprogrammen har *Dramatiska teatern* nu fått upp ett stycke, som, om än ej af någon större betydhet i dramatiskt hänseende, dock förmår hålla publiken vid godt humör från början till slut. Kommer så här till, att stycket är svenskt original, är det så mycket hugnesammare att få gifva det sitt erkännande. »*Guld och gröna skogar*», lustspel i 3 akter af *Tor Hedberg*, gafs i tisdags för första gången och framkallade genom sin kvicka och roliga dialog allmän munterhet i salongen, nästan från början till slut. Handlingen i stycket är så godt som

ingen och den fyndiga dialogen skulle nog ej ensam hafva beredt stycket framgång, om den ej understöddts af ett förträffligt utförande. Och här står som så ofta numera hr *Personne* i alla främsta rummet. Af den afsigkomne grosshandlaren *Winkler* har han skapat en figur, som i sin lagom uppslupna och saftiga komik är af den dråpligaste verkan. En dylik roll kan lätt fresta till att slå öfver; men detta behöfver man ej här befara. Ingen af våra skådespelare befinner sig i så stadigt framåtgående som hr *Personne*. Han finner som oftast det rätta lagom och förstår att få fram de mest karaktäristiska sidorna hos den person, han skall framställa. Hans *Winkler* blef ock en fullständig succès och framkallade de mest intensiva applåder från den nära fullsatta salongen. Bland de öfriga förtjäna särskildt att nämnas hr *Palme* som den unge *Winkler*, den sorglöse, sangviniske författaren, som ständigt drömmer om guld och gröna skogar, samt fru *Sandell* som hans älskvarda hustru. Hr *Olsson* var äfven bra som den gamle kontoristen, som i sista stund räddar den *Winklerska* familjen; och de öfriga, hr *Rydgren*, *Gründer*, *Hedlund* och *Envall*, fyllde väl sina platser i några mindre betydande biroller. Hr *Personne* framkallades flere gånger under aftonens lopp och efter styckets slut äfven författaren.

Vasateatern gifver fortfarande hvarje afton för fullsatt salong *Pineros* skådespel »*Tanquerays andra hustru*», i hvars titelroll fru *Håkansson* alljämt skördar det mest entusiastiska bifall.

Fru *Lillian Sandersson* gifver, som vi förut meddelat konsert i morgon lördag i Vetenskapsakademien hörnsal med biträde af pianisten fru *Käthe Hüttig*.

Fröken *Esther Sidners* konsert äger rum nästkommande torsdag den 31 dennes i Musikaliska akademien stora sal med biträde af fröken *Astrid Andersen*, operasångaren *Lundqvist* m. fl.

Litteratur.

I bokhandeln hafva nyligen utkommit följande arbeten:

Hälsölära, populär föreläsning af professor Rob. Tigerstedt; Stockholm Vilh. Billes Bokförlags Aktiebolag. — Detta i sann mening populära arbete, som nu föreligger färdigt i sex häften, borde kunna påräkna en talrik läsekrets. Det lämnar i klar framställning en fullständig kunskap om vår egen kropp och dess förändringar och utgör sålunda ej blott en välbehöflig hjälprea i hemmen, utan kan ock tjäna som lärobok i våra goss- och flickskolors högsta klasser. Texten belyses af mer än ett hundratal illustrationer.

Nordisk svampbok, lättfattlig framställning af A. V. Lönnegren; andra förbättrade och förökade upplagan; Stockholm, C. A. V. Lundholms förlag. — Denna redan förut välkända bok talar i sin nya upplaga för sig själf hos alla dem, som intressera sig för vår svampvärld, ur hvilken man kan få så många välsmakande anrättningar.

Hedvig Charlotta Nordenflycht, ett skaldinneporträtt från Sveriges roccotid, af John Kruse; Gleerupska universitetsbokhandeln, Lund (Hj. Möller), i distribution. — Det är en synnerligen omfångsrik och utförlig monografi förf. här bjuder på. Och för dem som älska litteratur- och kulturhistoriska studier och forskningar, torde arbetet erbjuda mycket af intresse, helst som föremålet för monografien är en mer än vanligt intressant och talangfull kvinna. Måhända kan man anmärka, att en hel del onödiga smådetaljer medtagits; de bidraga dock att fullständiga den kulturhistoriska skildringen från skaldinnans tidevarf.

Zigzag, minnen och anteckningar af Birger Schödlström, Stockholm, P. A. Huldbergs Bokförlagsaktiebolag. — Så välkänd är denne författare och litteraturforskare, att det endast torde behöfva påpekas, att en ny samling minnen utkommit af honom, för att en hvar skall bereda sig tillfälle att få läsa desamma. Lika outtömligt som förf. minne synes vara, lika lättläst är ock hans stil.

Familjen Omerods hemlighet, af Hadley Richards; öfvers. fr. engelskan; samt

Det hemlighetsfulla brödraskapet, af Le Voleur, likaledes öfvers. fr. engelskan, äro ett par nya romaner som nyligen utkommit från Vilh. Billes Bokförlagsaktiebolag. Den förra behandlar en spännande familjehistoria, och den senare innehåller en

rad äfventyr och skildringar från nihilisternas lif och verksamhet.

Doktor Janet, roman af Arabella Kénealy, öfvers. fr. engelskan; Malmö, Envall & Kulls förlagsexpedition. — Boken gör intryck af verklighets-skildring samt vittnar om god iakttagelseförmåga. Då den dessutom uppbyres af äkta humor och god stil, bör den kunna läsas med intresse.

När ett hjärta mött ett annat hjärta,
Ringa blir då hvad förut var mycket,
Jord och himmel, hemland, fader, moder,
Mer än jorden sluts då i ett famntag,
Mer än himlen ses då i ett öga,
Mer än moders råd och faders vilja
Hörs då i en suck, som knappast höres.
Hvilken makt kan tjusa så som kärlek,
Hvilken boja hålla dem, som älskar?

J. L. Runeberg.

Heliga flamma,
Växlande ständigt och dock densamma!
Lifvets skaparord,
Tingens hjärta,
Högsta fröjd och högsta smärta
Uti himmel och på jord.
Kärlek, kärlek, sjung den fritt och svärma,
Ingen konst kan dina toner häрма.
Esaias Tegnér.

Marguerite.

Skiss för Idun

af

Ada Allen.

(Forts. o. slut.)

»Hon bad att få ledigt en stund för att gå hem och hämta en del saker. Hon kom direkt hit från att hafva vakat hos en annan sjuk hela natten. Doktorn hade uttryckligen önskat, att just denna syster skulle komma hit, sade upp-passerskan. Jag är förvånad öfver, att en så ung flicka kan hafva vunnit en sådan erfarenhet som hon tyckes äga. Hon har kanske lidit mycket.»

»Mamma, tala ej så mycket. Du måste försöka sova nu. Vill du att jag skriver eller telegraferar till Sverige om din sjukdom?»

Fru *D.* bestämde, hur hon ville hafva det, och *Rikard* gick åter in i sitt rum för att afsända bref till hemlandet. Han hade ställt dörren öppen till moderns rum, och vid hvarje ljud lyssnade han med klappande hjärta efter *Marguerites* steg.

Syster *Marguerite* hade gått hem, icke blott för att ordna för sin nya tjänstgöring, utan också för att få samla sina tankar, för att sätta sig in i händelsernas oväntade utveckling. Hon hade ju sökt för alltid begrava minnet af *Rikard*, den ende, som hon kände skulle kunna göra henne lycklig, hon hade hänfivit sig åt arbete i tjänande kärlek, och detta hade fyllt hennes lif med intresse och tillfredsställelse. Och just genom detta arbete skulle hon nu ställas ansikte mot ansikte med honom. Men *Marguerite* visste, att hennes framtid hvilade i Guds hand, och att allt som mötte henne var den allsmäktiges ledning. Därför kände hon sig manad att genast vid inträdet i den lilla enkla, men smakfulla bostad hon nu kallade sitt hem utgjuta sitt hjärta i tack till Gud, som låtit henne på detta sätt få tjäna *Rikard* och hans moder, och att bedja Gud alltfört leda henne efter sin viljas goda behag.

På den utsatta tiden var hon åter på hotellet, och steg med klappande hjärta in till den sjuka. Huru tyst hon än kommit hade dock *Rikard* märkt henne, och han gick så sakta som möjligt ut i sjukrummet. Fru *D.* hade somnat, och syster *Marguerite* gaf honom en varnande vink att ej väcka henne.

»Kom in och sätt er här, syster *Marguerite*,» hviskade han. »Hur underbart hafva vi ej blifvit sammanförda! Jag har sökt er öfver hela Paris dessa sista veckor!»

Marguerite satte sig ned bredvid honom i en liten soffa, från hvilken de kunde se, om den sjuka rödde sig.

»Säg mig nu, hur Ni blifvit sjuksköterska!»

»Ni vet de händelser, som timade kort efter eder afresa,» sade *Marguerite* sakta, »hur min fader på en kort tid förlorade hela sin förmögenhet, och huru sorg och oro hörför jämte

Extra fin Marsala

(Qualité Inghilterra) härstädes lagrad sedan 1891. Vid undersökning af hvar. handelskemist befunnen enl. analys fullgod. Pris kr. 1:25 pr butelj. Finnes endast hos

K. A. Nydahl & C:o
Stockholm, 2 Stureplan.
Riks- och Allm. telefon.

Försändes öfver många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär priskurant!

SPISBRÖD, C. W. SCHUMACHER, Kgl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specialhandl. Försök! lare i hufvudstaden.

CAKES

Tandläkare dir Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
 Anna's å de bästa apotek i Paris
 hrr handlande Parförfäring för Sverige hos
 Bendix, Josephson & C. O., 11 Regnerigsg.

en svår förkylning nedlade honom på sjukbädden. Det var där jag genomgick min profkurs, och när min älskade fader slutade sitt lidande, frågade jag vår läkare, om han ansåg mig duglig till sjuksköterska. Han tog mig om hand, jag har allt sedan varit upptagen af detta arbete — och lycklig i detta arbete.» Hon såg nu upp och mötte Rikards blick. Den uttryckte så mycken ömhet och kärlek, att hon genast åter slog ned sina ögon.

»Syster Marguerite,» hördes den sjuka nu kalla, och både sköterskan och sonen ilade till hennes bädd. Vid uppvaknandet hade plågorna börjat, och dessa tilltog under dagens lopp. Mot aftonen började fru D. att yra, och läkaren skakade på hufvudet.

Det var en orolig natt. Både Rikard och Marguerite vakade, och först mot morgonen, då den sjuka fallit i sömn, kunde Rikard öfvertala Marguerite att lägga sig till hvila på en soffa i det inre rummet. Öfveranstängd och trött som hon var somnade hon snart.

Hvilken sällsam blandning af känslor i Rikards inre. Där låg hans moder och kämpade mellan lif och död, och därinne hvilade Marguerite, den enda kvinna han älskat — och som han börjat sörja som förlorad för honom! Känslorna blefvo honom öfvermäktiga. Han kunde ej vänta längre, han måste hafva visshet att hon tillhörde honom. h, hvad han längtade efter att hon skulle vakna. Men naturen tog ut sin rätt, och Marguerite sof en djup, lugn sömn, tills den sjuka häftigt satte sig upp i sängen. Då ilade hon genast in till henne.

»Hvar är Rikard?»

»Jag är här, mamma. Jag är så glad att du sofvit.»

»Har du funnit Marguerite?»

En djup rodnad färgade sjuksköterskans kinder vid denna fråga. Hon vände sig bort.

»Ja, jag har funnit henne,» svarade Rikard med ett tonfall i rösten, som kom Marguerites hjärta att klappa fortare.

»När får jag se henne?»

»Jag vill föra henne till dig, när du blir så stark, att du tål vid det, mamma.»

»Och är du säker att hon älskar dig tillbaka?»

»Kära mamma, oroa dig ej för något, utan var alldeles stilla. Du vet att sjukdomens utgång beror häraf. Försök att sofva. Jag skall sitta här bredvid dig.»

»Och hvar är syster Marguerite?»

»Jag är också här,» svarade den unga flickan, »och jag är så glad att ni är bättre nu. Lyd nu er son, oroa eder icke för något.»

»Sätt er här bredvid mig också, kära syster Marguerite.»

Rikard satte fram en stol bredvid den sjuka, som snart åter insomnade.

»Hur är det,» hviskade Rikard, och lutade sig ned öfver Marguerite, »hvad svar kan jag gifva på min mors fråga, om Marguerite älskar mig?»

Den unga kvinnan svarade ej, men hon lade tillitsfullt sin hand i hans och såg honom in i ögonen.

Och här sutto de hand i hand, stilla väntande utgången af moderns sjukdom. Denna sömn var en kris.

När fru D. efter ett par timmar vaknade, var febern minskad, och tillståndet betydligt förbättradt.

Rikard och Marguerite åto middag tillsammans i ett enskildt rum innanför hotellets matsal. Marguerite hade ej velat lämna den sjuka, men hade blifvit öfvertalad af Rikard och hans moder.

»Ja, Marguerite,» sade Rikard, »du började din sjukvård vid din fars sjukbädd, och slutade den vid min moders. Icke sant, om några veckor följer du min mor och mig som min hustru till Sverige?»

»Ja, Rikard!»

»Min mor har haft mycken oro för att hon ej skulle tycka om dig. Nog är det underligt, att hon på detta sätt skulle lära känna och älska dig.»

* * *

Det var en lycklig tid för de unga. Fru D's hälsotillstånd förbättrades synbart dag för dag under deras ömma, omsorgsfulla vård. Ännu hade de dock icke vågat ömtala förhållandet.

Det var en varm och härlig dag, fönstret stod halföppet och den friska luften som strömmade in verkade vederkvickande på den sjuka. Rikard

hade just kommit in, och Marguerite satt med ett arbete vid fönstret.

»Doktorn har varit här, medan du var borta,» sade fru D. till sin son. »Han anser mig så återställd nu, att jag om ett par veckor skall kunna resa hem. Och så sade han också, att syster Marguerite bättre behöfs hos en annan af hans patienter, så han önskade att hon skulle lämna mig i afton. Kära syster, det är med saknad jag lämnar er,» fortsatte hon, rätkande sin hand åt den unga flickan.

»Marguerite skall aldrig lämna oss,» sade Rikard, i det han lade armen om Marguerites lif, och förde henne fram till sin moder. »Mamma, här är min förlorade skatt. Gud har själf fört henne i min väg!»

Fru D. kunde ej tala af rörelse, men hon slöt den unga flickan i sin famn, och Marguerite kände, att hon hos henne skulle finna en moders kärlek.

Tre veckor senare stego de alla tre på tåget, som skulle föra dem till Sverige.

»Marguerite,» sade Rikard och kysste bort tårarne, som smugit sig ned på hans hustrus kind, »Marguerite, min älsking! Gråt ej. Du skall blifva lycklig i Norden!»

»Lyckan ligger ej i våra händer,» sade Marguerite sakt, »men jag lämnar mitt fädernesland med lugn, viss att Gud fört oss tillsammans.»

Och hon smög sig intill sin make.

Och Rikard tänkte på den dagen han förra gången lämnade Paris, och han tackade Gud.

Innehållsförteckning.

Vilhelmina af Tibell (med porträtt), af L. S. — Hvad vore det värdt...? Poem af Charlotta Lindholm. — Säd och skörd; af En moder. — Modeste; öfers. fr. franskan för Idun. — Iduns läkarartiklar VI: Något om gymnastik och isynnerhet sjukgymnastik; af dr Astley Levin. — Det skönas betydelse; en serie uppsatser för Idun, bearbetade efter utländsk käl'a, I.; af H. F. — Vid kaffet; amatörfotografier för Idun af Hugo Falk. — Ur notisboken — Teater och musik — Litteratur. — Marguerite, skiss för Idun af Ada Allen (forts. o slut). — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Ett Floras barn, som växer vildt,
I dag jag ödmjukt skickar.
Men se hur vänskapsfullt, hur mildt
Dess blåa öga blickar!
Det täflar ej med stundens ros
Att skönhetspriset vinna,
Men än då sommarn flytt sin kos
Står det sig likt att finna.
Det bleknar ej, fast lian skär
I skördetid dess stängel.
Från vän till vän det budskap bär
Liksom en fridens ängel:
Det önskar ständigt lycka blid
I hvarje män'skoboning.
Det önskar hvarje hjärta frid
Och kärleksfull försoning.

Nu gissa hvad de åtta »blad»
I blyga blomman gömma!
Hvad skraddarn visst så först som
sist

Helt säkert ej kan glömma;
Ett tilltalsord, som i vår Nord
Nu stadgadt burskap vunnit;
Ett straff så grymt, att ej en skynt
Af nåd man däri funnit;
Hvad trä och sten förutan men
Med kraft kan sönderpressa;
Ett affall blott se'n såden gått
Emellan kvarnens stenar;
En fisk så smal och lång och hal,
Som lätt ur handen »skenar»;
Ett litet djur, i hvars natur
Man flit beständigt finner;

Ett tidsmoment, af alla känt,
Som hastigt nog försvinner;
Ett högre hus, försedt med ljus
Att sjömän visa vägen;
Hvad godset är, som släpas plär
Beständigt, enligt sägen.

Johannes.

Palindrom-charad.

En mager trakt mitt första är,
Där ljung och en bäst bruka trifvas;
Men omvänt blott ett ord, som plär
I konjunktionsform gärna skrivas.

Mitt andra alla växter fått
Att därmed hämta must ur jorden;
Men omvänt har det till oss gått
Som namn för styrkans gud i Norden.

Hvarenda husmor känner bäst
Mitt helas nytta uti köket —
Fast det åt både ko och bäst
Som foder lönar godt försöket.

Johannes.

Triangelaritmogryf.

a	a	a	a	h
l	l	l	r	
r	r	s		
s	u			
u				

1) En krigare, 2) ett berg, 3) någonting inomhus, 4) någonting i det fria, 5) bokstaf.

Calle C.

Kvadratpalindrom.

En egenskap mitt första har
Från hvilken vi oss gärna skona;
Men omvänt nämns en grym barbar,
Som klädde sig i käjsarkrona.

Hvar människa bör äga mod
Mitt andra bli till hjälp i våda;
Men vänd mitt andra om: en flod
Bland Tysklands större får ni skåda.

Ett tilltalsord mitt tredje är,
Som nytjas af båd' folk och kungar;
Men omvänt det uti sig bär
Ett skydd för fågelns ägg och ungar.

Mitt fjärde? Stad, som sökas kan
I Västmanland, om ni behagar;
Men omvänt nämner det en man
Från gamla testamentets dagar.

Johannes.

Ifyllningsgåta.

a		a		a
	a		a	
a		a		a
	a		a	
a		a		a
	a		a	

1) I tropikerna, 2) i Amerika, 3) vid Röda hafvet, 4) i Spanien, 5) i Asien, 6) i Afrika.

Calle C.

Proköp.

1—4) På bidan och väntan,
På spänning och kval
Den kommer till sist;
Men när den så kommer
Hur än den gestaltas,
Om glad eller trist,
Du har intet val.

2—4) Om vidsträckt man tar det
Beteckna det skall

Båd' plåga och skam.
Som affälling blir det
Ett lyte för mängden,
Som vägen drar fram.
Där det gjorde sitt fall.

3—4) Det bygger och binder
Att spärra och dämpa,
Förenar dock mesta.
Af stålet det slipas,
Af stålet det hugges.
Det kan ock vid fest
Förträffligt sig lämpa.

S. L.

Lösningar.

Charaden: Törnros.

Anagramgåtan: 1) Alfta, 2) flata, 3) fatal, 4) tafla, 5) aftal.

Diamantgåtan:

B
Ö R E
Ö K Ä N D
B R Ä N V I N
E N V I G
D I G
N

Förvandlingsgåtan: Skomakare blif vid din läst. 1) Sköfde, 2) Köping, 3) Oldenburg, 4) Magdeburg, 5) Askersund, 6) Karlstad, 7) Arkangel, 8) Riga, 9) Enköping, 10) Belgrad, 11) Loretto, 12) Ingolstadt, 13) Falsterbo, 14) Viborg, 15) Isefjord, 16) Donau, 17) Dröbak, 18) Island, 19) Nakschow, 20) Laholm, 21) Åtran, 22) Strömstad, 23) Trosa.

Tanköfningen: Naturlära.

Sifferlogogryfen: Symaskin; as, is, min, sky, man, syn, sak, ask, kam, kyss, mysk, smink.

Bokstafsgåtan: Kalfdäns — Liturgin. Kamel, Ann-Mari, lampett, fru, drufvor, Aalborg, neuralgi, Sandhamn.

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Sveded Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.